

۰۰۹۹۰۳

ادبیاتی:

هیتت معارف جنگ
شهید سپید علی میرزا

توپخانه دررُرد در سال ۱۳۶۰

روز شمار عملکرد گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م م گروه ۳۳ توپخانه
سال ۱۳۶۰ شت زادگان

نویسنده: سرهنگ توپخانه ستاد علی اکبر اصلانی

سرشناسه	: اصلانی، علی اکبر، ۱۳۳۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: توپخانه دوربرد در سال ۱۳۶۰: روزشمار عملکرد گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ مم گروه ۳۳ توپخانه سال ۱۳۶۰، دشت آزادگان / نویسنده علی اکبر اصلانی؛ [به سفارش] هیئت معارف جنگ "شهید سپهبد علی صیادشیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: چهارده، ۴۱۵ ص.: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۵۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۴۰۱.
عنوان دیگر	: روزشمار عملکرد گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ مم گروه ۳۳ توپخانه سال ۱۳۶۰، دشت آزادگان.
موضوع	: ایران. ارتش -- توپخانه
موضوع	: Iran. Artesh -- Artillery
موضوع	: ایران. ارتش -- توپخانه -- مشق و تاکتیک
موضوع	: Iran. Artesh -- Artillery -- Drills and tactics
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷
موضوع	: Iran-Iraq War, 1980 - 1988
شناسه افزوده	: اصلانی، علی اکبر. هیت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: ۱۰۷۷۲
رده بندی دیویی	: ۶۲۳ / ۴۱۰۹۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۸۶۳۱۷۸

توپخانه دوربرد در سال ۱۳۶۰

نویسنده: سرهنگ توپخانه علی اکبر اصلانی

بررسی اولیه و نهایی: سرتیپ ستاد ناصر آراسته، سرتیپ ستاد سید حسام هاشمی

بررسی، آماده سازی، نشر: سرتیپ ۲ ستاد نجات علی صادق نیک

بررسی محتوایی: سرتیپ ۲ حمید شکبیا

ویرایش فنی، ادبی: سرهنگ علی سجادی

صفحه آرایی، طرح جلد: حامد خدمتی

نوبت/سال چاپ: اول/۱۳۹۹

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۵۹-۴

شمارگان: ۱۰۰۰

ناشر: انتشارات ایران سبز

قیمت: ۳۲۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تلفن ۲۲۴۸۸۷۵۶ نمابر ۲۲۴۸۸۶۵۰

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیادشیرازی» محفوظ است.

سخنی درباره این کتاب

یکی از غفلت‌هایی که ناخودآگاه و گاه آگاهانه توسط گویندگان و نویسندگان، درباره هشت سال جنگ تحمیلی و دفاع مقدس معمول گردیده و ادامه هم دارد، آن است که در مدت سال ۵۹ تا کنون، آنچه گفته و یا نوشته شده درباره کلیات بوده و از جزئیات غفلت شده است. در حالی که در هر نتیجه‌گیری و بررسی، باید جزئیات را شناخت تا بتوان نتیجه کلی گرفت. اصلاً اجزاء هستند که کلیات را تشکیل می‌دهند. کلیات بدون اجزاء، اصلاً وجود خارجی نمی‌توانند داشته باشند. و باریکی دیگر از مشکلات عمده ما آن است که اکثر قریب به اتفاق جامعه، کمتر به مطالعه می‌پردازند و حوصله و یا وقت مناسب صرف مطالعه نمی‌کنند.

می‌توان گفت کتاب «تپخانه دوبرد در سال ۱۳۶۰» از کتاب‌هایی است که بر خلاف بیش از ۹۰ درصد کتاب‌های جنگ، وارد جزئیات شده، از قبضه توپ و سرباز خدمه آن تارده لشکر و بعضی وقت‌ها بالاتر برده رژه، اما بیشترین سنگینی کتاب در پایین‌دست‌ها و افراد اجرا کننده و یا رزمنده میدان اصلی برده و درباره آن بحث می‌کند.

با خواندن این کتاب، خواننده منجر به خلی از ریزه کاری‌های میدان نبرد می‌شود که قبلاً یا نمی‌دانسته و یا چنین واضح به آن نگاه نداشته. بعد از مطالعه درمی‌یابد که صحنه جنگ به آن شکل که در فیلم‌ها و رسانه‌ها ارائه می‌شود نبوده و چیزی فراتر از این حرف‌ها بوده است. به نظر می‌آید، نویسنده محترم هوشمندانه در روزهای حادثه وقایع نگاری کرده، تا امروز توانسته حتی اسم سربازها را هم در کتاب بیاورد و میزان اثرگذاری هر کدام از اسامی را که در کتاب از آنان نام برده، بیان کند.

افسوس خواهیم خورد اگر این کتاب در جامعه نظامیان خواننده نباشد. در حالی که نظامیان به واسطه شغل و وظایفی که دارند، باید چنین کتاب‌هایی را برای کسب دانش و تجربه بیشتر و به کارگیری درس‌های آن، در مدیریت شغلی خود در هر رده‌ای که باشند، «واو» به «واو» بخوانند، خلاصه‌برداری کنند، زیر جملات انتخابی خط بکشند، بعضی صفحات را برای بهره‌برداری‌های بعدی حاشیه‌نویسی کنند. به نظر می‌رسد باید اراده‌ای در مجموعه نیروهای مسلح برای ایجاد و توسعه چنین کاری ایجاد شود تا این قبیل کتاب‌ها توسط نظامیان به دقت مطالعه شود و سپس دیگر افراد جامعه جهت شناخت نیروهای مسلح و چگونگی دفاع از کشور، به این کتاب‌ها مراجعه نمایند.

خدا کند تعداد زیادی بخوانند تا بدانند «چگونه می‌جنگیدیم».

سر تیپ ۲ ستاد صادقی گویا

فهرست مطالب

مقدمه

۱

فصل یکم: مروری بر عملکرد گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م در دشت آزادگان، سال ۵۹

۶ وضعیت گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م خودکشی بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

۱۱ مروری بر جریان جنگ در نیمه دوم سال ۱۳۵۹ در دشت آزادگان

۱۵ نحوه عملکرد گردان ۳۸۸ توپخانه ۱۷۵ م در دشت آزادگان، سال ۱۳۵۹

۲۶ مشکلات یگان، ماه اول از جنگ و اوایل جنگ تحمیلی

۳۵ فصل دوم: حوادث و اتفاقات سه ماه اول سال ۱۳۶۰ در دشت آزادگان

۳۶ وضعیت نیروهای خودی و دشمن در اوایل سال ۱۳۶۰ در دشت آزادگان

۳۹ حوادث روز شنبه یکم الی پنجشنبه بیستم فروردین ماه

۵۴ حوادث و اتفاقات یکم الی دوازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۶۰

۶۲ حوادث روز یکشنبه سیزدهم الی سهشنبه پانزدهم اردیبهشت ماه

۶۷ حوادث روز پنجشنبه هفدهم الی یکشنبه بیستم اردیبهشت ماه

۷۵ حوادث روز پنجشنبه ۲۴ الی چهارشنبه ۳۰ اردیبهشت ماه

۹۱ فصل سوم: عملیات خیبر، امام علی (ع)

۹۲ وضعیت کلی منطقه عملیاتی خیبر

۱۱۶ حوادث روز یکشنبه سوم الی سهشنبه پنجم خرداد ماه ۱۳۶۰

۱۲۷ وضعیت نیروهای دشمن بعد از فتح ارتفاعات الله اکبر توسط رزمندگان اسلام

۱۲۹ حوادث روز شنبه نهم الی روز یکشنبه دهم خرداد ماه

۱۳۰ حوادث روزهای یکشنبه بیست و چهارم الی سهشنبه بیست و هشتم خرداد ماه

۱۵۰ حوادث روزهای پنجشنبه بیست و پنجم الی دوشنبه بیست و نهم تیر ماه ۶۰

۱۵۳ حوادث روزهای چهارشنبه سی و یکم تیر الی پنجشنبه یکم مرداد ۶۰

۱۵۹	فصل چهارم: عملیات آفندی طراح
۱۶۰	یگان‌های شرکت‌کننده در عملیات آفندی طراح
۱۶۷	حوادث روزهای یکشنبه پانزدهم الی شنبه بیست و یکم مردادماه ۶۰
۱۷۰	حوادث روزهای یکشنبه هشتم الی سه‌شنبه دهم شهریورماه ۶۰
۱۷۳	فصل پنجم: عملیات خیبر در غرب ارتفاعات الله اکبر
۱۷۴	ادامه عملیات خیبر
۱۸۵	حوادث سه‌شنبه هفدهم شهریورماه ۶۰
۱۹۳	فصل ششم: عملیات شامه مدنی
۱۹۴	یگان‌های شرکت‌کننده
۱۹۴	نتیجه عملیات
۱۹۵	حوادث روزهای شنبه بیست و هشتم شهریور الی چهارشنبه یکم مهر ۱۳۶۰
۱۹۹	فصل هفتم: ورود قرارگاه گروه ۳۳ توپخانه به منطقه عملیاتی جنوب...
۲۰۰	ورود قرارگاه گروه ۳۳ توپخانه به منطقه عملیاتی جنوب
۲۰۲	حوادث روز پنجشنبه دوم مهرماه و شهادت ستوان دوم یوسف محمودی نژاد
۲۰۵	حوادث روز شنبه چهارم الی جمعه دهم مهرماه
	فصل هشتم: حوادث منطقه دشت آزادگان قبل از عملیات طریق القدس در آبان‌ماه ۱۳۶۰
۲۱۳	
۲۱۴	تغییر در کادر فرماندهی ارتش
۲۱۵	حوادث روز یکشنبه دهم الی سه‌شنبه دوازدهم آبان‌ماه
۲۱۵	حوادث روز پنجشنبه چهاردهم الی شنبه بیست و سوم آبان‌ماه
۲۲۲	حوادث روزهای یکشنبه بیست و چهارم الی سه‌شنبه بیست و ششم آبان‌ماه ۶۰
۲۳۱	فصل نهم: عملیات طریق القدس (کربلای ۱)
۲۳۲	طرح‌ریزی عملیات طریق القدس

۲۳۳	تلاش برای یک مانور احاطه‌ای
۲۳۵	زمینه‌های اولیه تفکر و نیاز برای احداث جاده در منطقه رملی
۲۴۳	عملکرد و فعالیت‌های گردان ۳۸۸ توپخانه قبل از عملیات طریق القدس
۲۴۴	حوادث روز سه‌شنبه سوم الی جمعه ششم آذرماه
۲۵۲	سازمان برای رزم یگان‌ها در عملیات طریق القدس (کربلای ۱)
۲۵۵	آخرین وضعیت یگان‌های دشمن قبل از عملیات طریق القدس
۲۵۶	توان رزمی نیروهای خودی در عملیات طریق القدس
۲۵۷	روابط فرماندهی، رتس و سپاه و نحوه فرماندهی آنها در حین عملیات
۲۶۰	آغاز عملیات طریق القدس
۲۶۹	آخرین وضعیت شمال و جنوب رودخانه کرخه در هشتم آذرماه
۲۷۳	وضعیت منطقه عملیات در روز دوشنبه نهم آذرماه
۲۷۶	حوادث و اتفاقات روز سه‌شنبه دهم آذرماه
۲۸۶	حوادث روز چهارشنبه یازدهم آذرماه
۲۹۶	پاتک دشمن در منطقه سابله در نیمه شب سیزدهم آذرماه
۳۰۵	حوادث روز دوشنبه شانزدهم آذرماه
۳۰۸	نحوه تلاش و عملکرد نفرات گردان ۳۸۸ توپخانه در مواضع شرقی بستان
۳۲۲	آخرین وضعیت منطقه عملیاتی کربلای ۱ در اواخر آذرماه
۳۲۵	فصل دهم: حوادث و اتفاقات منطقه عملیاتی بستان در دی ماه ۱۳۶۰
۳۲۷	حوادث روز پنجشنبه سوم الی دوشنبه هفتم دی ماه
۳۳۲	پایان عملیات طریق القدس و دستاوردهای آن
۳۳۶	حوادث و اتفاقات روز چهارشنبه نهم الی جمعه یازدهم دی ماه
۳۴۷	فصل یازدهم: حوادث و اتفاقات منطقه عملیاتی بستان در بهمن ماه ۱۳۶۰ و ...
۳۴۸	حوادث و اتفاقات روز پنجشنبه هشتم بهمن ماه
۳۵۱	نقش یگان‌های توپخانه در عملیات پدافندی تنگ چزابه

۳۵۷	حوادث روز چهارشنبه بیست و یکم الی جمعه بیست و سوم بهمن ماه
۳۶۲	حوادث روز یکشنبه بیست و پنجم الی پنجشنبه بیست و نهم بهمن ماه
۳۶۷	فصل دوازدهم: عملیات آفندی تنگ چزابه، طرح پیروزمندانه یا علی (ع)
۳۷۴	حوادث و اتفاقات روز دوشنبه سوم اسفند ماه
۳۷۹	حوادث و اتفاقات روز پنجشنبه بیستم اسفند ماه
۳۸۶	حوادث و اتفاقات روزهای پایانی سال ۱۳۶۰
۳۸۹	نقشه‌ها و تصاویر
۴۰۱	منابع
۴۰۳	نمایه

قلب هر سرباز ایرانی کینه‌ای گرانها از حوادث، و قلیع و خاطرات دوران هشت سال دفاع مقدس است، که برای نسل های آینده کشور، رازها و درس های زیادی از رشادت، جوانمردی، ایثار و فداکاری به همراه دارد و فرهنگ زیبای جبهه‌داری توان در آن کینه‌کشف نمود.

مقدمه

خاطرات رزمندگان در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تاریخ کشورمان را تغذیه خواهد کرد و برابر فرمایش اما خمینی^{۹۰}، گنجینه‌ای تمام نشدنی است که برای آیندگان به ودیعه خواهد ماند. تاریخ جنگ ایتهای اسرار که زشتی‌ها، زیبایی‌ها، کامیابی‌ها، ناکامی‌ها، پیروزی‌ها و شکست‌ها و عوامل آنها را جلای جامه در خود منعکس می‌کند. من و هم‌زمانم، که در دوران جوانی در بطن جنگ بوده و شاهد و ناظر صحنه‌های وحشتناک و ملال آور بوده‌ایم، هیچ‌گاه با بیان خاطرات جنگی خود لذت نمی‌بریم، زیرا بسیاری از هم‌زمان و عزیزترین دوستانمان را در جنگ از دست داده‌ایم و با یاد آنان در وجدان احساس دلتنگی می‌کنیم و از خرابی‌ها و ویرانی‌های روستاها و شهرهای کشورهای کشورمان و هم‌نین آوارگی و رنج‌هایی که جنگ برای میلیون‌ها نفر از هم‌وطنانمان به بار آورد نیز احساس تألم می‌کنیم. ما ممکن است در این دنیای پراشوب بار دیگر نیز کشورمان دچار این مصیبت، حتی به صورت وحشتناک‌تر گردد. بزرگ‌ترین حسن نوشتن خاطرات، انتقال تجربیات و راهنمایی‌ها از نسلی به نسل بعدی است.

اگر فرزندان ما در نسل‌های آینده و افسران، درجه‌داران و سربازان چهارم ارتش جمهوری اسلامی ایران آگاهی یابند و بدانند که ما در جنگ چگونه در شرایط سخت و مشقت‌بار با همبستگی، از خودگذشتگی و جانفشانی برای دفع تجاوز از کشور عزیزمان تا سرحد مرگ ایستاده‌ایم، می‌توانند آن عملکردها، رشادت‌ها و ایثارگری‌ها را الگوی خوبی برای خود قرار دهند. اکنون سال‌های زیادی است که جنگ به پایان رسیده و سلاح‌هایمان را به زمین گذاشته‌ایم، دیگر از بمب‌ها و گلوله‌ها، خبری نیست. اما هنوز خاطرات جنگ در افکارمان موج می‌زند. شب‌ها خواب جبهه من و امثال من را آرام نمی‌گذارد و بمب‌ها و گلوله‌های بسیاری همانند دوران جنگ در اطرافمان به زمین اصابت می‌کند، اما کشنده نیستند، ولی روح و روانمان را نشانه گرفته و آزارمان می‌دهند. جنگ برای ما هنوز تمام نشده است. برای کسانی

که عزیزانشان را از دست داده‌اند نیز جنگ تمام نشده و یاد و خاطره آنان در وجودشان موج می‌زند. هنوز خیلی از پدران، مادران، همسران و فرزندان شهدا و مفقودین، حتی به دنبال استخوان‌های عزیزانشان هستند تا آرام بگیرند. نمی‌دانم دردها و زخم‌های ناشی از آن جنگ خانمان‌سوز چه وقت تمام می‌شود. شاید وجود چنین حسی برای بسیاری از رزمندگان که به طور مستقیم درگیر جنگ در میدان‌های نبرد بوده‌اند و تبعات آن را کاملاً از نزدیک مشاهده نموده‌اند، برایشان همانند مرگ تدریجی است و حساسیت آنها را نسبت به آمادگی رزمی نیروهای مسلح کشورمان بیشتر می‌نماید، زیرا آنها بیشتر از دیگران با تمامی وجودشان جنگ و آثار آن را حس نموده و درک می‌نمایند.

در وجود من احساس می‌شود هنوز آتش بزرگی از جنگ شعله‌ور است و بی‌آنکه جنگی رخ دهد، روان ما را نشانه گرفته است و به هیچ عنوان نمی‌توانیم عقب‌نشینی کنیم و باید با آن بجنگیم و با اینکه به خاک افتاده می‌شویم، هرکسی از زاویه دید خود رزمندگان را می‌شناسد، اما همه مردم خوب می‌دانند رزمندگان واقعی چه کسانی هستند و در آن دوران سخت چه کرده‌اند. رزمندگان واقعی بی‌ادعا و گمنامند و با کاری که انجام داده‌اند، هیچ‌گاه چیزی نخواسته و آن زحمات و فداکاری‌ها را با پاداش دیری معاونه نکرده و نمی‌کنند، زیرا آنان خالصانه برای رضای خدا می‌جنگیدند و حضور خود در جبهه‌ها را مشیت الهی می‌دانستند و به راحتی در برابر اراده پروردگارشان تسلیم می‌شدند و دعوت حق را بیک می‌گفتند.

من می‌خواهم با توجه به بضاعت من از آن قهرمانان واقعی، گمنامی بنویسم، که خود شاهد و ناظر اعمال، رفتار و کردارشان در آن دوران سخت و مشیت است. جنگ که هر روز از طلوع تا غروب آفتاب و در طول شب هر لحظه می‌مردند و زنده می‌شدند. انتظار مرگشان فرا برسد، بودند. آنها در سخت‌ترین شرایط می‌جنگیدند و با ادامه زندگی در شرایط سخت، ارزش و قیمت پیدا می‌کردند و از تلاش شبانه‌روزی دست برنمی‌داشتند، هرچند به دست گرفتن یک قلم، یک برگ کاغذ و نوشتن جملاتی روی آن شاید کار آسانی باشد، اما آیا می‌توان آن لحظات بسیار دشوار و احساسات رزمندگان اسلام را در آن شرایط تشریح نمود؟

آیا انتقال تصورات آنان در زیر سهمگین‌ترین انواع آتش‌های توپخانه، تانک و دیگر سلاح‌ها و بمباران‌های بلاانقطاع هوایی دشمن میسر است؟ آیا نوشتن در مورد عبور از مستحکم‌ترین استحکامات دشمن که مملو از میدان‌های مین، سیم خاردار، باتلاق‌ها و دیگر موانع مصنوعی و طبیعی بود، کار آسانی است؟ گستردگی عظمت رزمندگان اسلام در آن شرایط و در آن زمان به حدی است که اگر تمامی دانش و مهارت و تجربه خودم را به منظور

نگارش شجاعت، فداکاری و ایثار آن عزیزان در میدان‌های نبرد و در سخت‌ترین شرایط که شاهد و ناظر بوده‌ام، به کار گیرم، از ذکر مطلبی در خور نام و عظمت آن مردان بزرگ تاریخ کشورمان عاجز خواهم بود. لیکن، امیدوارم به استناد یادداشت‌های روزانه خود و دیگر هم‌زمانم به همراه خاطراتشان از آن دوران، تصاویر منظم و واقعی را از شرایط بسیار بحرانی و حوادث تلخ و شیرین، از خودگذشتگی و حماسه‌آفرینی انسان‌هایی والا و برجسته و نادر جمع‌آوری و به گونه‌ای ترسیم نمایم، تا اصول اخلاقی اندیشه و طرز تلقی آنان و قلب مهربانشان به آگاهی هم‌میهنان عزیزم برسانم. آنان دارای رازهایی بودند و هستند که با پرده‌برداری از آن رازها، عشق و محبت سرشار آنها نسبت به دین و مردم کشورشان پدیدار گشته و در این صورت، ثابته است برای همیشه مورد تحسین واقع شده و هیچ‌گاه خودشان و خانواده‌شان که حامی و مشوق آنان بوده‌اند، فراموش نشوند و سرمشق نسل‌های آینده قرار گیرند. البته نمی‌دانم که نوشته‌هایم مورد پسند مردم قرار خواهد گرفت یا نه، لیکن چیزی که مرا به سوی انجام آن سوق داده اشتیاق درونی من نسبت به عظمت و بزرگی آن دلاورمردان تاریخ کشورمان است که نه تنها در مورد ایثارگری‌ها و رشادت‌های آنان موجب خشنودی من می‌شود، با چنین قصه‌ی می‌خواهم از رشادت‌ها، دلاوری‌ها و تحمل رنج‌ها و سختی‌های آن ایثارگران و قهرمانان جنگ که همه چیز خود را فدای کشور و آرمان‌های آن نمودند، بگویم و به رشته تحریر درآورم. از رشادت‌های بی‌ریبازانی بگویم و بنویسم که هرگز به خانه‌های خود بازنگشتند. هرچند نوشته‌های من قطره‌ای در برابر دریای بی‌کران جانبازی‌های آن سلحشوران و مردان تاریخ‌ساز کشور است.

افکارم پر از خاطراتی است که مجال نوشتن آنها نیست و حساب حوصله‌ای هم برای خواندن نباشد، زیرا برای هر لحظه از جنگ کتاب‌های زیادی را می‌توان نوشت، اما سعی کرده‌ام با در نظر گرفتن حوصله خوانندگان عزیز و محترم به حداقل نوشتن بپردازم. امیدوارم نوشته‌های واقعی و منصفانه من جبران ذره‌ای از زحمات آن مردان حماسه‌ساز و باعظمت تاریخ کشورمان باشد.

در این کتاب، حوادث و اتفاقات در فاصله روزها بسیار زیاد و متنوع بوده است و تمام این حوادث در ذیل عنوان فاصله روزها ذکر شده و از عنوان‌گذاری برای هر کدام از حوادث به واسطه اجتناب از وجود عناوین فرعی زیاد خودداری شده است. خوانندگان محترم کتاب در طول مطالعه کتاب متوجه این حوادث زیاد و متنوع خواهند شد.

سرهنک توپخانه علی اکبر اصلانی